

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.400

Boj med Nemčijo in Avstrijo

ZGODOVINSKE POGREŠKE ZAPADNIH VELESIL.

Nemško ogražanje Avstrije je postalo te dni najvažnejše vprašanje evropske diplomacije ter leglo resnih sporov in napetosti. Ob njem se kruži tudi vrednost pakta štirih velesil, katere pri nas nikdar nismo precenjevali. Med Italijo, Francijo in Anglijo ni enotnosti. Do čim nastopa Francija odkritosrčno in bi bila za najenergičnejše korake v zaščito avstrijske suverenosti, si Anglija pominja in se ne more odločiti za uspešna sredstva, Italija pa igra dalje svojo dvoletno igro: zaveznice Avstrije in Nemčije, članice pakta štirih velesil in zblizvalke s Francijo. Vse to je seveda trajno nemogoče in v Rimu se bodo morali najbrže že v kratkem odločiti ali za eno ali za drugo. Bogu in hudiču ni mogoče služiti istočasno. Vsega tega se Nemčija dobro zaveda, zato igra nemoteno dalje svojo igro, katere namen je skrajno prozoren: zaneiti v Avstriji narodno-socialistično revolucijo in pripraviti s tem »Anschluss«.

Spridlo napetosti, ki je nastala v Evropi zaradi vprašanja nadaljnje usode Avstrije, ne bo odveč, če se ozremo malo nazaj in se vprašamo, zakaj se je to zgodilo in ali je sploh bilo potrebno? S tem sicer položaja ne bomo spremenili, pokazali pa bomo na grehe, ki jih je po nepotrebnem zagrešila evropska diplomacija tik po veliki vojni in v letih, ki so sledila miru. Povejmo zato kar takoj odkrito: Avstrija je umetna tvorba velesil, v prvi vrsti Francije. Če bi se bilo Avstrijem dovolilo svobodno odločati, bi se bili že davno izrekli za združitev z Nemčijo. Naj prikladnejši čas za to je bil l. 1918—1920. Takrat naj bi se bilo avstrijsko ozemlje dalo novi Nemčiji, seveda brez Koroske, ki naj bi se bila priključila Jugoslaviji. Prav tako naj bi se bili ločili od nje tudi Radgona in nekateri drugi nemški obrobni kraji. S tem bi bilo ustrezno vsem, Nemcem, Avstrijem in sosedom Avstrije. S takratnim sklepom je pa bilo ustvarjeno povsod samo nezadovoljstvo.

Ko je bila zamujena ta prilika za najboljšo rešitev in je že bila ustanovljena samostojna Avstrija, bi pa bila dolžnost zapadnih sil, v prvi vrsti seveda Francije, skrbeti za to, da se pritegne Avstrija v francosko skupino držav srednje Evro-

pe. Pridružitve Avstrije k mali antanti bi bila Francija svoječasno prav lahko dosegla: za to je imela na razpolago vsa sredstva: nerazpoloženje Avstrijcev do Italije, sovražstvo avstrijskih socialistov do madžarske aristokracije in — posojila! Če bi bila samo odrekla Avstriji posojila in stavila za pogoj emisij naslonitev na Češkoslovaško, Jugoslavijo in Romunijo, pa bi se bilo to takoj zgodilo. Namesto tega je pa puščala Avstrijo nemški propagandi za »Anschluss« ter jo naposled pustila, da je poiskala izhod iz izolacije v zvezi z Madžarsko ter Italijo. Danes je Avstrija za Francijo izgubljena, pa naj ostane samostojna ali naj se priključi Nemčiji. Na Dunaju je odločilna samo beseda obeh Rimov, Mussolinijevega in papeževega.

Kakor zvonjenje po toči se zato sliši sedaj svetovanje Londona in Pariza, naj bi se avstrijska samostojnost utrčila z njeno naslonitvijo na malo antanto. Nekateri celo vprašujejo, kaj dela mala antanta, da tega ne pospeši? Mala antanta? Kaj naj stori? Avstrija ve že davno za njeno eksistenco, Avstrija ve tudi, da bi bila v njenem sklopu najbolj varna, toda Avstrija je nemško naduta in preponosna, da bi se hotela družiti z njo. Mimo tega je danes tako pod uplivom Rima in od njega odvisna, da ne sme storiti niti koraka v to smer. Tako mora sedaj mala antanta gledati prekrižanih rok tragedijo Avstrije, dasi se nje najbolj tiče, ker bi se v primeru »Anschlusa« zajedla Nemčija globoko med Češkoslovaško in Jugoslavijo in se neposredno dotaknila Gombosove Madžarske. Enkrat zagrešeni grehi zapada se sedaj kruto maščujejo in nihče ne ve, kako naj se popravijo. Če jih ne bi bilo, bi se bil morda ves razvoj politike v srednji Evropi sukal docela drugače. Čisto mogoče je, da Hitler nikoli ne bi bil nemški kancelar, če bi se bila Avstrija po vojni prisodila Nemčiji. Vse drugače bi pa tudi bilo, če bi bila pristopila k mali antanti. Kje bi bil danes blok revizionistov — ne bi ga bilo!

Tisti, ki so skuhal ti kašo, so sedaj v skrbeh, toda prišel bo čas, ko bodo njihovi grehi postali še bolj vidni. Tudi razvoj političnih dogodkov ima svojo neizprosno logiko!

Avstrija razočarana nad Italijo

ZAKAJ JE DRŽAVNI KANCELAR DR. DOLLFUSS ODGOJIL ALI OPUSTIL POTOVANJE V RIM.

DUNAJ, 18. avgusta. V tukajšnjih političnih krogih se doznava, da kancelar dr. Dollfuß ne bo potoval v Rim v doglednem času, kakor se je napovedovalo. O vzrokih odgoditve ali opustitve tega potovanja se govori mnogo, a vse verzije se strinjajo v tem, da izvirajo iz odnosa med Avstrijo in Nemčijo. Zdi se, da pričinja v okolici dr. Dollfussa uvidevati, da od Italije ne morejo pričati

kovati iskrene in nesebične pomoči, ker igra v zunanji politiki dvoletno igro in onemogoča s tem energične korake proti Nemčiji. Iz tega bi se dalo sklepati, da se dunajsko zaupanje v Mussolinijevo Italijo krha in je prav to tudi vzrok, da je državni kancelar odgodil ali morda celo popolnoma opustil svoje nameravano potovanje v Rim.

GANDHI SE NE VDA.

POONA, 18. avgusta. Gandhi ni sprejel stavljenih mu predlogov in pogojev za olajšanje njegove zaporne kazni, temveč je ostal trdovraten in nadaljuje stradalno stavko. Indijska vlada mu je sporočila, da ga bo dala hraniti umetno, če ne bo prenehal v 24 urah s svojo stradalno stavko.

Centrala nemške spionaže v Parizu

PRI POŽARU V NEKI HIŠI JE POLICIJA ODKRILA PO NAKLJUČJU CENTRALO VOHUNSTVA HITLERJEVE NEMČIJE V FRANCJI, KI SE JE POSLUŽEVALA TUDI KOMUNISTIČNE PROPAGANDE.

PARIZ, 18. avgusta. Vsa javnost je pod vtisom popolnoma nepričakovanega odkritja, ki je v stanu razburiti najmirnejše duhove in ki daje povod za najrazličnejše komentarje. V neki hiši je nastal včeraj popolnoma nepomemben požar. Ko je pa policija preiskala hišo, da bi ugotovila vzrok ognja, je našla nepričakovano pod napol zoglenim pohištvom veliko skladišče orožja, pušk in streliva, v kleti hiše pa velikansko zalogo propagandne literature v francoskem, angleškem in nemškem jeziku. Nadaljnja preiskava je spravila na dan važne dokumente vojaškega značaja, ki se nanašajo predvsem na francosko obrambno črto ob nemški meji. Nobena dvoma ni, da je prišla policija na sled sijajno organiziranemu in ši-

roko razpredenemu vohunskemu delovanju.

Natančen pregled najdenega gradiva je pokazal, da gre sicer za komunistično propagandno literaturo, ki bi sama na sebi ne imela nobenega posebnega važnega pomena. Nasprotno pa so prišle oblasti do prepričanja, da gre v tem primeru za velikopotezno akcijo nemških narodnih socialistov, katere cilj je s komunistično propagando razstrijiti francosko armado. Zaplenjena angleška literatura dokazuje, da se je isto nameravalo tudi z angleško armado, zlasti pa z angleškimi kolonialnimi četami. Nemška komunistična literatura pa naj bi bila le nekako kritje za zabrisanje pravih namenov. V zvezi s tem se pričakujejo še druga važna razkritja.

Hitlerjeva Nemčija ogroža tudi Švico

INFORMACIJE PARIŠKEGA »JOURNALA«. NEMŠKA POLITIKA VODI NEIZOGIBNO DO NOVE VOJNE.

PARIZ, 18. avgusta. Pod naslovom »Drugi Anschluss« piše »Journal«, da priključitev Avstrije k Nemčiji ne ograža le Avstrije, temveč tudi Švico. Nevarnost morda ni prav tako neposredna, pač pa je v enaki meri resna. Ta nevarnost izhaja iz zunanje-političnega programa narodnih socialistov, ki zasleduje zedinjenje vseh področij, kjer se govori nemški jezik. S to zahtevo se ne kršijo samo obstoječe pogodbe, temveč je prizadeta tudi samoodločba narodov, kar je v jasnem nasprotstvu z zdravim pojmovanjem.

Uresničenje te narodno-socialistične doktrine bi v vsakem primeru izzvala neizogibno svetovno vojno. »Volonte« pa objavlja uvodnik, v katerem pravi, da je morala nemška vlada na razkritja »Reichsposte« odgovoriti popolnoma razumljivo z doslednim demantijem. Tu ne gre za kaj drugega kakor le za sodelovanje nekega nemškega diplomata v veleizdaji proti državi, v kateri je bil akreditiran. Ura Avstrije je pričela biti. Od sklepov, ki se morajo vsekakor storiti, je odvisna vsesкупna bodočnost Evrope.

Boj Avstrije za samostojnost

VAŽNA SEJA DUNAJSKE VLADE. — ODREDBE GLEDE ODVZETJA DRŽAVLJANSTVA IN PREMOŽENJA.

DUNAJ, 18. avgusta. Predvčerajšnja izredna seja avstrijske vlade je trajala do polnoči. Na tej seji so bili sklenjeni zelo važni sklepi. Minister za javno varnost Fey je poročal o svojem potovanju širom Avstrije. Po njegovem poročilu so člani vlade ugotovili, da je vlada popolnoma soglasna glede vseh ukrepov, ki so bili storjeni doslej in ki se še bodo storili v bližnji bodočnosti. Na seji je bila tudi odobrena odredba o spremembi zakona o avstrijskem državljanstvu tako, da

se more sedaj odvzeti avstrijsko državljanstvo vsem onim osebam, ki se udeležujejo v tujini in ki podpirajo taka dejanja, ki so naperjena proti domovini, kakor tudi vsem onim osebam, ki s tem ciljem brez dovoljenja zapuste Avstrijo. Obenem se bo takim osebam zaplenilo vse premoženje. Druga odredba določa konfiskacijo premoženja vseh onih političnih organizacij, katerih delovanje v Avstriji prepovedano.

Atentat na Hasana bega Priština

DUNAJ, 18. avgusta. V zvezi z umorom Hasana bega Priština sporočila tukajšnja policija, da je atentator Ibrahim Čelo prebival dalje časa tudi na Dunaju. Nastanil se je v nekem majhnem hotelu in se vpisal pod imenom Helo. Nato je iskal po raznih dunajskih hotelih pokojnega Hasana bega Priština, ki ga pa nikakor ni mogel najti, ker je Priština že nekaj dni poprej odpotoval z Dunaja, prav verjetno sluteč, kaka usoda se mu pripravlja. Morilec je nato odpotoval z Dunaja v Solun.

NOV FRANCOSKI RUŠILEC.

TOULON, 18. avgusta. Včeraj zjutraj je bil v Laseyne sur Mer spuščen v morje nov rušilec »Le Malin«.

PO ATENTATU NA CANKOVA.

SOFIJA, 18. avgusta. Policijske oblasti so uvedle obširno preiskavo o poskušanem atentatu na bivšega ministrskega predsednika Cankova. Po izpovedi navzočih treh stražnikov je bil neznanec, ki je poizkusil atentat, oblečen zelo elegantno. Doslej manjka za atentatom še vsaka sled

NOVO AMERIŠKO LETALO.

NEWYORK, 18. avgusta. Mornariški minister Svenson je izjavil novinarjem, da se v ameriškem mornariškem ministrstvu konstruira neko letalo, ki bo moglo leteti z dosedaj še nedoseženo brzino. Seveda minister ni hotel dati nobenih podrobnostnih informacij o novi iznajdbi.

WASHINGTON, 18. avgusta. Predsednik Roosevelt je odobril predlog, da se zakolje 15 milijonov svinj, katerih meso in mast bosta razdeljena med brezposelne delavce.

Rooseveltov spor z industrijo
NEW YORK, 18. avgusta. Med predsednikom Rooseveltom in »kraljem jekla« Charleym Schwabom ter njegovim prijateljem Taylorm je prišlo do večerne konference v Beli hiši, ob kateri priložnosti nastala med omenjenimi najuglednejšimi osebnostmi Združenih držav silna nesoglasja. Schwab in Taylor sta energično odklonila vsako priznanje delavske zveze kot sodelavca pri pogajanjih glede ureditve dni. Z ozirom na to je ves Rooseveltov načrt nalletel na nove velikanke težave. Četrty rezultat omenjene

Dnevne vesti

Počitniški pedagoški tečaj »Pedagoške centrale« v Mariboru

Na državnem učiteljskem je v ponedeljek otvorila »Pedagoška centrala« štiri najstrednji počitniški pedagoški tečaj.

Predsednik Centrale g. prof. Šilih, se je v uvodni besedi zahvalil banski upravi za velikodušno podporo, gospodom predavateljem, ki so požrtvovalno posvetili počitnice strokovni pripravi in prireditvi snovi ter vsem udeležencem, prihajajočim iz vseh krajev naše banovine, da si s poglobljenim delom pridobijo nove vidike in nova izkustva. Prijavilo se je 76 udeležencev.

Tečaj služi obravnavi temeljno važnih vprašanj vzgoje in pouka in bo skušal izklesati navodila za jasno in točno orientacijo v sodobnem vzgojstvu, ki najučitelja obvaruje slepega posnemanja; povrhu pa skušajo izgraditi pota do svojstvene, bistvu našega naroda ustrezajoče pedagogike.

Prosvetni inspektor g. dr. Poljanec obravnava biološke osnove vzgoje (4 ure), g. prof. dr. Žgeč razvija očrt mladinskega (14 ur), direktor v p. dr. Tominšek obravnava izbrana poglavja iz slovenske slovnice in stilistike (8 ur), g. prof. dr. Jeraj predava o pedagoški sociologiji (8 ur), šol. upr. g. Doberšek razmotriva o vprašanjih podeželskega šolstva (5 ur), g. prof. R. Klopčič prikaže tehniško risanje na šolsko tablo (5 ur), a g. prof. Šilih poda ukoslovje nove šole (14 ur).

Z veliko vnetostjo se je lotila naša vzgojna občest predavateljev in udeležencev svojega dela, da ponese v mladostno silo navdušenja za napredek naše domovine nove podvige in poglobljeno znanje na svoje oddaljene domove med preprosto ljudstvo.

Iz železniške službe. Za železniškega gradniškega pripravnika je bil imenovan Rudolf Novšak, za kretničarja pa Jože Sternad, oboje v Mariboru. V višjo položajno skupino Alojziju Babušek pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, Daniel Sevnikar v Pesnici in Albert Kolarič v Rušah.

Mariborskim novinarjem je priredil sinoči odbor Mariborskega tedna pod predsedstvom mestnega župana g. dr. Lipolda zaključni večer na Mariborskem otoku, katerega so se udeležili poleg zastopnikov tiska tudi vsi odborniki M. T. V pozdravnem govoru je g. župan obrazložil delo M. T. in se zahvalil novinarjem za podporo, ki so jo nudili prireditvam. Za njim so govorili še gg. šef uredništva »Maribor« Udo Kasper, industrialec Drago Roglič, senator dr. Ploj, podžupan Rudolf Golouh, šef uredništva »Večernika« Radivoj Rehar, predsednik Zveze gostilničarskih združenj Gjuro Valjak, bančni uradnik Loos, industrialec Saboty itd. Izmenjane so bile mnoge koristne misli za bodoče delo.

Staršem, ki so nameravali dati svoje otroke letos v I. letnik učiteljskega. Radi ukinitve I. letnika na tukajšnjem državnem učiteljskem prosijo mariborsko društvo »Sola in dom« starše, ki so nameravali vpisati svoje otroke, ki so dokončali meščansko šolo ali nižjo srednjo šolo, v prvi letnik mariborskega učiteljskega, naj pismeno nemudoma javijo svoj naslov in zaprosene podatke na naslov: Društvo »Sola in dom« v Mariboru, Glavni trg št. 12.

Vpisovanje in popravni izpiti na tukajšnji realni gimnaziji. Na tukajšnji realni gimnaziji bodo nižji tečajni popravni izpiti v ponedeljek 28. t. m. ob 8. uri; pismeni višji tečajni popravni izpiti bodo v ponedeljek 28. t. m. ob 8. uri, ustmeni pa v torek 29. tm. ob 8. uri. Ostali popravni izpiti bodo v petek 25. tm. ob 8. uri. Vpisovanje bo 1. septembra. Tega dne morajo oddati učenci svojim razrednikom naslednje listine: šolsko izpričevalo, davčno potrdilo, izjavo staršev če se bo starejši brat (sestra) vpisal na univerzo. Drugi dan, 2. septembra morajo učenci zjutraj ob 8. uri plačati razredniku šolnino, vpisnino v znesku 50 Din, prispevek za zdravstveni sklad v znesku 12 Din in za tiskovine znesek 12 Din; skupno torej 72 šolnina 82 Din.

Seznam izžrebanih čiril za imejitelje legitimacij Mariborskega tedna. Prva številka pomeni številko legitimacije, druga izžrebano darilo: 11-3, 51-2, 68-4, 88-1, 107-17, 123-27, 147-21, 155-25, 156-9, 192-19, 195-28, 218-14, 262-8, 266-29, 272-16, 301-24, 305-11, 314-5, 325-18, 343-10, 368-22, 422-26, 463-13, 487-15, 494-7, 502-12, 515-6, 533-20, 622-23, 1027-83, 1028-74, 1034-103, 1036-32, 1041-95, 1052-97, 1060-85, 1061-92, 1076-93, 1085-107, 1112-99, 1142-52, 1154-106, 1158-45, 1159-42, 1163-38, 1183-35, 1218-89, 1231-80, 1235-84, 1237-96, 1251-101, 1307-49, 1323-65, 1354-81, 1384-46, 1390-91, 1428-73, 1457-105, 1522-102, 1529-76, 1535-71, 1604-59, 1620-34, 1638-70, 1654-75, 1662-56, 1717-69, 1733-33, 1736-55, 1757-58, 1785-43, 1831-51, 1841-63, 1844-86, 1850-62, 1863-67, 1873-98, 1901-68, 1950-53, 2016-57, 2022-90, 2034-78, 2035-100, 2040-88, 2052-54, 2053-94, 2065-60, 2078-47, 2090-87, 2133-66, 2634-30, 2636-61, 4522-64, 4534-104, 4604-48, 4606-50, 4610-37, 4750-72, 4751-40, 4826-82, 4837-36, 4853-79, 4857-44, 4858-31, 4863-77, 4871-41, 4920-39. Izžrebane dobivke lahko dvignejo izžrebanci od danes do vključno ponedeljka med 10. in 13. uro v Cankarjevi šoli. Od torka dalje pa med uradnimi urami v pisarni »Mariborskega tedna« v Tyrševi ulici, Palača Banovinske hranilnice.

Uprava združenja brivcev in frizerjev javlja občinstvu in vsem svojim članom, da so bili dostavljeni načelstvu mestne policije in okrajnima glavarjem za dani in v levem breg predlog za strožje nadzorovanje vseh brivsko-frizerskih mojstrov, z vprašanjem, če se točno držijo odpiralnega in zapiralnega reda, kakor ga določa odredba banske uprave in v smislu njihovega medsebojnega soglasnega sklepa. Vsi kršitelji bodo prijavljeni in strogo kaznovani. Občinstvo pa za prosti, da si odredi primeren čas za pravočasno obiskovanje brivskih in frizerskih salonov, osobito da ne zahteva postrežbe zadnje minute, ko mojster ne more več dovršiti postrežbe do določene ure: Vse to naj se vpošteva tudi iz razloga, da so odsej brivsko-frizerski mojstri pod strožjo kontrolo in jim more tak zamučni obisk škoditi radi nevarnosti občutne globe, a naposled, da se mojstri ne spravljajo v zadrego s tem, da bi morali obiskovalca odsluviti, čemur bi lahko sledila zamera stranke.

Promenadni koncert. V nedeljo dopoldne priredi Mestno olepševalno društvo promenadni koncert, na katerem bo igralo Godbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev pod taktirko kapelnika g. Schönherrja.

Clanski sestanek Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru bo drevi ob 20. uri v Narodnem domu. Pridite vsi in točno! Na dnevnem redu so važne tekoče zadeve. — Predsednik.

Izlet k Senjorjevemu domu. Ker so nekateri planinci izrazili željo, da bi bil izlet ugodnejši v nedeljo, sporočamo, da vozi avtobus v nedeljo ob 5. uri zjutraj z Glavnega trga. Ker je še nekaj mest prostih, sprejema obvezne prijave še v soboto dopoldne g. Lojze Strašnik, Podravska tiskarna, Gregorčičeva ulica 6, telefon 20-38. S prijavo je položiti 40 Din za vožnjo do Ribnice na Pohorju in nazaj.

Javna zahvala. Uprava mariborskega strelskega okrožja izreka najiskrenejšo zahvalo vsem darovalcem nagradnih daril in denarnih prispevkov, kakor tudi vsem, ki so pripomogli do sijajnega uspeha zadnjih velikih strelskih tekem v Mariboru.

Strelska vaja v Devini pri Slov. Bistrici. Strelci Slov. Bistrice in okolice naj se polnoštevilno udeležijo strelske vaje, ki bo v Devini v nedeljo 20. t. m. ob 15. uri.

Razpis občinskih volitev. Notranje ministrstvo je izdalo nalog, da se 24. septembra letos izvršijo občinske volitve v dravski, drinski in donavski banovini.

Komisija za pregled sadja. Komisija za pregled sadja bo letos poslovala tudi v Mariboru, Ptuj, Murski Soboti in Ljutomeru.

Otvoritev higienske razstave v Beogradu. Jutri v soboto bo minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivan Pucelj otvoril veliko državno higiensko razstavo. Na razstavi je zbran ves najboljši material, ki bo nazorno prikazoval napredek zdravja naših mest in vasi.

Dva znamenita jubileja trške garde v Veržeju. Trška garda v Veržeju bo slavila 27. tm. dva znamenita in za našo domovino gotovo nenavadno redka jubileja, 400 letnico svojega obstoja in 250 letnico zmage nad Turki in njihovega izgonu z Murskega polja. Zgodovina veržejske trške garde je torej zelo zanimiva in bogata ter sega celo nazaj v dobo divjih Avarov. Obenem s to proslavo bo tudi veliko protestno zborovanje proti madžarskim revizionističnim težnjam. Priprave za to veliko manifestacijo se že vrše. Že doslej je prijavljena številna društva in mnoge odlične osebnosti, protektorat nad prireditvijo pa prevzame podban g. dr. Otmar Pirkmajer. Kot slavnostni govornik bo nastopil domačin g. prelat dr. Fr. Kovačič, povabljen je pa tudi knezsko-lavantinski g. dr. Tomažič.

Gostilničarji iz vse države so zborovali. V Beogradu so se sestali zastopniki banovinskih gostilničarskih združenj. Na konferenci so razpravljali o važnih in nujnih spremembah zakona o trošarini na vino in žganje. Naši gostilničarji stoje na stališču, da je treba trošarino za vsako ceno znižati, ker je previsoka in je ne znorejo. Pripravili so tudi spomenico za finančnega ministra, v kateri zahtevajo znižanje trošarine in revizijo vprašanja o avtorskih taksah za glasbo v gostilnah in kavarnah. Gostilničarji iz naših krajev so najodločneje protestirali tudi proti taksam, ki jih morajo plačevati kavarnarji. Sklenili so tudi ustanoviti Zvezo gostilničarskih združenj za vso državo, ki se bo zavzemala poleg stanovskih interesov tudi za pospeševanje tujkega prometa in bo imela sedež v Beogradu.

Za znižanje delovnega časa. Ministrstvo za socialno politiko je poslalo raznim gospodarskim ustanovam vprašanja, predložena po mednarodni konferenci dela v Ženevi. V omenjenih vprašanjih so upoštevane vse okoliščine, ki so v zvezi s tem sklepom in z interesi našega gospodarstva. Na podlagi odgovorov prizadetih gospodarskih krogov bo nato sestavljen definitivni odgovor naše države, kakor ga je zahtevala mednarodna konferenca dela. Kakor je znano, je konferenca sklenila, naj se prouči do prihodnjega leta možnost znižanja delovnega časa v vseh industrijskih podjetjih. Kaj pa bo z mezdami?

Za zboljšanje delavskih socialnih razmer. V nedeljo 3. septembra se bo sestal v Beogradu glavni odbor jugoslovanskih nacionalnih sindikatov k plenarni seji, ki se je bodo udeležili zastopniki vseh banovinskih podoborov. Razpravljali bodo o zboljšanju sedanjih razmer v delavskih socialnih ustanovah, predvsem pa o spremembah razmer v Delavskih zbornicah.

Vozne olajšave za ptujske svečanosti. Prometno ministrstvo je dovolilo znižano voznino na državnih železnicah udeležencem proslave 25-letnice septembarskih dogodkov v Ptuj, ki bodo 8., 9. in 10. septembra v Ptuj in sicer: telovadec Sokolom, ki bodo prisostvovali ptujski proslavi četrtinske vožnje, vsem drugim udeležencem pa polovično. Vozne olajšave veljajo od 4. do 14. septembra za vse vlake razen ekspresnih. Sokoli telovadci kupijo na odhodni postaji polovično vožno karto na podlagi lastne sokolske legitimacije in legitimacije ptujskega sokolskega društva. Ta vozni listek velja za brezplačni povratek le s potrdilom pripravljalnega odbora za proslavo in s potrdilom sokolskega društva v Ptuj. Vsi drugi udeleženci kupijo na odhodni postaji cel vozni listek, ki velja za povratek s potrdilom pripravljalnega odbora za proslavo in ptujskega sokolskega društva.

Pevsko društvo »Planinca« v Pekrah. Priredi v nedeljo 20. tm. koncert s petjem v gostilni Tomše v Pekrah. Dobro pijačo in na raznju pečene prašičke preskrbi gostilničar.

Kino Union. Danes zadnji dan »Ženitbeni posredovalec«, prvovrstna veseligrada, v kateri igra šest najboljših komikov. Od jutri, sobote, dalje krasen film »Princ od Arkadije« z Willyjem Fortom in Lijano Haidovo.

Grajski kino. Danes v petek zadnji dan »Dve srečni srci«. Od sobote dalje sijajni spored »Schönbrunski sen«, Martha Eggert, Hermann Thimig, Ernst Verebes in Hans Junkermann. Kot dopolnilo Richard Tauber: »Schubertove pesmi«. V celoti prvovrsten spored, ki bo zadovoljil vsakogar. Pridejo »Zvezde z neba«, eden najboljših in najlepših filmov.

V slučajih zastrupljenja, povzročene po zastrupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfinu, opiju, kokainu, je uporabna naravna »Franz Josefova« grenčica bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svinčeno staropreiskušeno »Franz Josefova« voda ne odpravi samo trdovratno zapeko, temveč da učin-

Ali že veste, da se večina boleznih prenaša po muhah? V času sadja je ta nevarnost še večja. Razen tega zamaže muha naše slike, zavese, lestence itd. Tu lahko pomaga samo dober muholovec, ki za malenkost 75 par ali 1 Din lovi muhe po dnevi in ponoči in skrbri za vaš zaželen mir v spanju. S tekočinami in razprševalci, ki so zelo dragi in so razen tega nevarni radi ognja, se ne morete nikdar iznebiti tako hitro in sigurno sitnih muh, kakor z že 35 let obneslim, dokazano najboljšim muholovcem sveta »Aeroroxon«. Aeroroxon se mnogo posnema, zahtevajte torej izrečno le to znamko.

Odstranitev zobnega kamna izvrši najbolje vaš zobozdravnik, toda njegovo tvorbo preprečiti lahko s stalno uporabo Chlorodont zobne paste. Tuba Din 8.

Razglednice z nedeljske manifestacije 6. avgusta pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu se dobe v upravi »Jutra« in »Večernika«, Gosposka ulica 11.

Vozne olajšave. Jugoslavija. Jadranska obala, zdravilna kopališča, objezerska mesta in višinska letovišča po sedm dnevnem bivanju 50% popusta na železnici pri vrnitvi. — Češkoslovaška. Po 7 dnevnem bivanju v poljubnem kraju Češke 50% popusta pri vrnitvi. Avstrija. Po 10 dnevnem bivanju v Avstriji (izvzemši Graz, Innsbruck, Linz, Salzburg, St. Pölten, Wien in Wiener Neustadt) 50%, 66 2/3% in 80% popusta na železnici pri vrnitvi. — Italija. Po 6 dnevnem bivanju v poljubnem kraju Italije 50% popusta na železnici pri vrnitvi. — Beograd, svetovna higienska razstava od 19. avgusta do 20. septembra, polovična vožnja, legitimacija Din 20. — Bratislava, sejem, od 27. avgusta do 3. septembra 33 1/3% znižana vožnja, legitimacija Din 90. — Leipzig, jesenski sejem, od 27. do 31. avgusta, 25%, v Nemčiji 33 1/3% znižana vožnja, legitimacija Din 90. — Ljubljana, velesejem, od 2. do 11. septembra, polovična vožnja, legitimacija Din 30. — Zagreb, sejem, od 2. do 11. septembra, polovična vožnja, legitimacija Din 30. — Dunaj, jesenski sejem, od 3. do 10. septembra, 33 1/3% znižana vožnja, vizum prost, legitimacija Din 50. — Praga, sejem, od 3. do 10. septembra, 25%, v Češki 50% znižana vožnja, legitimacija Din 35. — Split, svečanosti Jadranske straže, 5. do 8. septembra, četrtinska vožnja. — Dunaj, katoliški dnevi, od 7. do 12. septembra, polovična vožnja, vizum prost, legitimacija Din 60. — Ptuj, svečanosti Ciril-Metode družbe in Sokola, od 8. do 10. septembra, četrtinska za člane Sokola, polovična vožnja za ostale. — Gradec, sejem, od 16. do 24. septembra, 33 1/3% popusta, vizum prost, legitimacija Din 20. — Innsbruck, sejem, od 30. septembra do 8. oktobra, 33 1/3% znižana vožnja. Vse ostale informacije se dobe pri »PUTNIKU«, Aleksandrova cesta 35, tel. 21-22.

Žepar na Glavnem trgu. Zasebnik Štefaniji Lušickovi, stanujoči v Taborski ulici, je včeraj dopoldne na Glavnem trgu neznan žepar izmaknil iz košarice ročno torbico, v kateri je imela 190 Din. Lušickova je prijavila tatvino policiji.

Tri nezgode. Brivski pomočnik Anton Flieger, stanujoč v Gregorčičevi ulici, je padel in si poškodoval levo roko. V Kamnici se je pri padcu hudo poškodoval 52-letni mizar France Zorc. Pri spravljajanju sena pa je pri Sv. Martinu tako nesrečno padla 35-letna delavka Ivanka Muršičeva, da si je zlomila desnogo. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Drobne vesti s policije. Preteklo noč sta romali v policijske zapore Marija P. in Anka L., znani prostitutki, obe radi prepovedanega povratka in neki Pavel V., ker je bil osumljen tihotapstva ter Ernest Š., radi grdega obnašanja na cesti.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 16,4 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 15,2 stopinj C; barometer je kazal pri 20,1 stopinjah Hg, reduciran na ničlo pa 738,8; relativna vlaga 87; od včeraj na danes je padlo 21,5 mm dežja. Vreme je tiho in jasno.

Razstave Mariborskega tedna

PAVILJON STARE LIKOVNE UMETNOSTI

Naše Muzejsko društvo je po arhiviranju prof. Fr. Bašu organiziralo za Mariborski teden tudi skromno, a efektno razstavo starih slik in skulptur, deloma iz svoje galerije, deloma pa iz zasebnih salonov Mariborčanov. Posebne linije razstava ni imela; poleg slikarjev polpreteklosti so bili zastopani nekateri iz prejšnjih stoletij; vse preveč je pa bilo med njimi tudi »neznanih«, dasi so njihova dela značilna za dobo, ki bi morala biti označena vsaj približno. Tako bi bila slika razop u esajupia isop iog u i pms efoa jetnejša. Toda za tako razstavo bi bilo treba več priprav, več del in dosti več prostora. Aranžerju je bilo pač glavno to, da pokaže vse one umetnine naših javnih in zasebnih zbirk, ki so mu bile dostopne in pove z njimi, da imamo tudi mi nekaj zakladov umetnosti. Ta svoj namen je dosegel popolnoma in ustvaril tako še pendant k razstavi sodobnih.

Nad vhodom v razstavišče je namestil Gvajčevo zelo posrečeno kopijo ruskega originala »Maribora I. 1680«. Nihče drugi kakor prof. Gvajc ne bi bil mogel napraviti tako zares verne kopije. Pokojni Pistor, ki nam je še v dobrem spominu, je zastopal z dvema slikama, »Dečko« in »Dečkom« Deffreggerskega stila. (Last senatorja dr. Ploja.) Hochenbergovo umetnost klasike sta predstavljali dve tihožitji velikega obsega. (Last E. Zelenke.) Zanimiva je »Tuširana risba Parcerja iz leta 1789, ki kaže prav svojstveno tedanje grafiko tega žaura. (Last E. Zelenke.) Becker je bil predstavljen z oljem starega (nekdanje) »Glavnega trga v Mariboru«. Siže, ki je že zgodovina, presega umetniško ceno. (Last K. Luckmana.) Značilna sta oba portreta Šeraka: »M. V. Lipold« in »Janez Lipold«, ker kažeta nekakšno patetizirano naših slovenskih rodbin. (Last ge. Ivanke Lipoldove.)

Hrvata Josa Bužana, znanega ljubitelja folklorne, predstavljata olji »Žetev v Cerni« in »Ali me ljubiš?« V obeh je solčna Bužanova vedrina, ki je zanj najbolj karakteristična. (Last ge. Lipoldove in dr. Ploja.) Hackl kaže svoj »Avtoportret«. (Last Muzejskega društva.)

Svobodo reprezentira lepo olje. (Last dr. Ploja.) Iz lastnine A. Kohnsteina sta dve značilni Senczeyevi sliki: »V Posavini« in »Selo« z veliko osrednjo podobno salaša in 16 okvirnimi slikami narodnih noš in stanov. Folkloristično zanimiva in dragocena stvar obsežnih dimenzij. Cranacha je pokazala »Mariborska madona« kot dognanega cerkvenega slikarja. (Last Muzejskega društva.) Plastiko, je zastopal samo Josip Ajlec s krasno bronco »Ursus reši Ligijo« in iz lesa izrezljanim razpelom. (Obe umetnini last dr. Ploja.) Hanson je bil predstavljen z velikim oljem portreta A. M. Slomška. (Last škofije.) Nitz je imel dva manjša portreta ustajene šole. (Last dr. Krausa.) Roedler je bil predstavljen z »Olivansko«. (Last dr. Krausa.) Omeseder je imel sliko »Mühlbach«. (Last Luckmana.) Znamenita po šoli in sižeju je vsekakor Žmitkova »Aškerčeva rojstna hiša«. (Last Iv. Lipoldove.) Hrvat Crnčić je bil predstavljen z oljem »Pri morju«. (Last dr. Ploja.)

Vsa ostala dela so izpod rok neznanih slikarjev prejšnjega in še starejših stoletij. Večinoma so portreti in skupine, sama olja. To so »Madona« Muzejskega društva; »Sv. Boštjan« neznanega Italijana v polovični Zorattijevi renovaciji, Muzejsko društvo; »Škofa Attens in Firmian«, škofije; »Ecce homo«, škofije; »Škof Zimmermann«, škofije; »Judita«, dr. Krausa; dve »Krajin«, Luckmana; »Krajina« dr. Ploja ter trije »Portreti« neznanega slikarja holandske šole A. Kohnsteina. Z večjo pozornostjo in podrobnejšim študijem bi se dal vsaj pri nekaterih morda le odkriti slikar?

Razstava je torej dosegla svoj namen in nam je pokazala zlasti kaj hranijo naši zasebniki, dasi to gotovo ni vse. Mariborski Mariborčan ima še kakšno sliko ali skulpturo, ki bi morala biti predstavljena javnosti, da jo vsaj zabeleži. Nekatere poznam celo sam. Zato želimo, da bi bila taka razstava prihodnje leto še popolnejša. Enkrat moramo tudi mi napraviti katastro!

R. Rehar.

Zasebni nameščenci za svoje pravice v Delavski zbornici

IZ REFERATA MARIBORSKEGA DELEGATA G. DRAGOTINA GILČVERTA NA SKUPŠČINI DELAVSKE ZBORNICE DNE 6. AVGUSTA V LJUBLJANI.

Pred nekaj dnevi so strokovne organizacije zasebnih nameščenecv izvedele, da je Delavska zbornica sklicala svojo osmo redno glavno skupščino dne 6. avgusta in da je na dnevnem redu pod točko 8. »Volilni red za volitve članov skupščine Delavske zbornice«. Ker mora zanimati vsaka sprememba do sedaj veljavnega volilnega reda ne le delegate, temveč tudi vsakega posameznega člana Delavske zbornice, zlasti pa vse strokovne organizacije, smo se obrnili za informacije na naše znane delegate obeh kategorij iz vrst delavcev in nameščenecv ter smo v naše največje začetnike zvedeli, da Delavska zbornica sploh ni dostavila delegatom osnutka volilnega reda, glede katerega ima odločati prav skupščina dne 6. avgusta.

Zato vprašamo, ali smo člani DZ izvolili delegate zato, da jih kliče upravni odbor DZ na skupščino nepravilno ter jim tako onemogoči stvarno razpravljanje o tako važni točki, kakor je sprememba volilnega reda, ker jim sploh ni poslal osnutka za spremembo volilnega reda na vpogled in v proučitev? Proti temu najodločnejše protestiramo!

Sele telefonično smo preko »Zveze društev privatnih nameščenecv v Ljubljani« izvedeli mi, kakor tudi delegati, da eksistira za točko 8. dnevnega reda neki na 7 straneh tesno tiskani osnutek, ki obravnava spremembo volilnega reda od § 25. do § 56.

Ta osnutek bi bila morala DZ pravočasno poslati vsem 60 delegatom, da bi ga mogli ti pravočasno preštudirati, seznaniti članstvo in odbore strokovnih organizacij z njegovo vsebino in spremembami ter prejeti od njih mnenje in nasvete, ker bi šele potem mogli kot delegati

na skupščini v imenu vseh prizadetih glasovati o tem osnutku in staviti k njemu spreminjevalne predloge, ki bi ustrezali željam in volji bodočih volilcev.

Volilni red gotovo ni zadeva samo upravnega odbora DZ ali pa preizkušnja za njene delegate, temveč živo zanima prav vsakega člana DZ, ki bo volil, predvsem pa tudi vse one kandidate in namestnike, ki bodo na tej podlagi kandidirali. Z ozirom na to bi morala DZ skrbeti za to, da bi dobili delegati osnutke novega volilnega reda pravočasno v roke, da bi tako zamogli še pred razpravo na skupščini DZ seznaniti z njegovo vsebino prizadeto članstvo. Ker se je to iz nerazumljivih vzrokov opustilo, so prišli delegati na to skupščino glede te točke dnevnega reda popolnoma nepripravljeni, zaradi česar zahtevamo, da se ta točka kot preuranjena odstavi z dnevnega reda.

Zakon o zaščiti delavcev opisuje v členih od § 36. do § 69. naloge delavskih zbornic in točno določa, koga je smatrati v smislu tega zakona za delavca ali nameščenca, oziroma telesnega ali duševnega delavca. Vedno pa zakon tudi govori o obeh kategorijah, to je o delavcu in zasebnem nameščencu. Ti dve kategoriji tvorita Delavsko zbornico, zlasti pa še skupščino.

Tudi oba volilna reda, ki ju je doslej sprejela Delavska zbornica in ju odobrilo ministrstvo za socialno politiko, razlikujeta dve volilni kategoriji in predpisujeta dve ločeni kandidatni listi za obe kategoriji ter določata za delavce 50, za zasebne nameščence pa 10 delegatov in prav toliko namestnikov.

V osnutku novega volilnega reda pa dopušča § 39. pravico postavljanja kan-

didatne liste samo koaliranim delavskim nameščenskim strokovnim organizacijam. Po tem načrtu torej nameščenske strokovne organizacije ne morejo vlagati samostojnih kandidatnih list, temveč se morajo pridružiti neki registrirani delavski organizaciji in postaviti z njeno pomočjo skupno listo. Ta osnutek določa v svojem § 41. le to, da morajo biti med kandidati zastopani tudi nameščenci, ne da bi se to v številkah izrazilo. Novi načrt torej ne predvideva določenega, v naprej predpisanega števila delavskih in nameščenskih zastopnikov, temveč je število nameščen skih delegatov prepuščeno sporazumu dotične organizacije z drugo delavsko organizacijo.

S tem načrtom hoče DZ odpraviti zakoniti sistem dosedanjih dveh kategorij, posebno kandidatno listo nameščenskih delegatov in predpisano število 10 nameščenskih delegatov ter tako onemogočiti vsak medsebojni nastop nameščenskih organizacij. Na milost in nemilost naj bi bi-

le nameščenske organizacije prepuščene z vsem svojim članstvom vred nadvladati in samoodločevanju delavskih organizacij.

Zakonodajalec si zakona o zaščiti delavcev prav gotovo ni zamislil tako, ker bi drugače v posameznih členih ne omenjal dveh kategorij in podčrtaval delavcev posebej in zasebnih nameščenecv zopet posebej. V tem smislu ni tudi dosedanja uprava DZ, kakor tudi ne vse dosedanje skupščine DZ, tolmačila zakona o zaščiti delavcev, čemur naj služi v dokaz, da sta bila na obeh skupščinah oba dosedanja volilna reda sprejeta brez ugovorov in ju je tudi ministrstvo brez pridržka potrdilo. Ta dva volilna reda pa predpisujeta dve kategoriji volilnega imenika in je v njih jasno določeno, da sestoji Delavska zbornica iz 60 rednih članov, od katerih odpade 50 delegatov na delavce in 10 delegatov na zasebne nameščence.

(Se bo nadaljevalo.)

Nova pridobitvena organizacija v Mariboru

Gospodarska zadruga krojaških mojstrov

Iz kritičnega položaja, v katerega je zaradi konkurence raznih zavodov, tovarniških in trgovinskih obratov ter neupravičenih obrtnikov zašla tudi krojaška stroka, je vznikla pred meseci ideja ustanovitve nove gospodarske edinice za krojaštvo in šiviljsko stroko na načelu samopomoči in strokovne skupnosti. Dne 16. t. m. se je na poziv pripravljalega odbora že vršilo v restavraciji pri »Gambinu« pod predsedstvom g. Rajka Zotterja zborovanje interesentov, ki je bilo prav dobro obiskano, na katerem je po uvodnem poročilu krojaškega mojstra g. Reicherja predaval obrtno-zadružni inšpektor g. Založnik o nastanku in razvoju gospodarskih organizacij na zadružni podlagi, njih bistvu in namenu, nakar je zbor razpravljajal o pravih in jim definitivno določil besedilo, ki se bo protokoliralo.

Nova tvorba se imenuje »Gospodarska zadruga krojaških mojstrov, registrovana zadruga z omejena zavezo v Mariboru«, katere namen je, da izdeluje in prodaja vse v krojaštvo ali katerokoli krojaštvu sorodno stroko spadajoče predmete v lastnih skupnih podjetjih ali po posameznih članih, preskrbuje člane z vsakovrstnimi potrebščinami ter sirovinami, pospešuje strokovno šolstvo, prireja predavanja, razstave in drugačne reklame. Zadružni delež znaša 2.000 Din, pristopnina 100 Din od deleža. Člani smejo postati mojstri in mojstrinje krojaške, šiviljske, modistovske, pletilske ali druge sorodne stroke, če so jugoslovanski državljani. Člani jamčijo za obveznosti zadruge z vplačanim deležem in še enkratnim zneskom. Po pravilih se sme pristopnina zvišati na 1000 Din samo radi tega, da je olajšan pristop interesentom, ki vstopijo v zadrugo v začetku, ko so denarna sredstva za obratno glavnico najbolj potrebna.

Izvolil se je tudi pripravljajni odbor s predsednikom Antonom Besakom, tajnikom Antonom Sajkom, blaginikom Rajkom Zotterjem in gospodarjem Franom Reicherjem. Novi člani naj se prijavijo pri blaginiku. Kakor čujemo, se zadruga že pogaja radi obratnega lokala, v katerem bo nameščen prirojevalec in poslovođa, ki bo sprejemal naročila in jih oddajal posameznim članom. Nova zadružna organizacija je v rokah resnih in agilnih mož in ima pred seboj lepo in za člane gotovo zelo plodono budočnost.

Poljčane

Smrt zaslužnega moža. Zadet od kapi je umrl povsem nepričakovano daleč naokrog znani železničar, 46letni g. Jože Vrt. Z vdovo in 5 nepreskrbljenimi otroci žaluje za blagim pokojnikom tudi veliko število prijateljev in znancev, saj je bil g. Vrt vnet delavec v vseh tukajšnjih društvi in narodnih organizacijah in jih s svojim iniciativnim delom vneto podpiral. Zlasti je bil delaven član in odbornik tukajšnjega Sokola, dolgo let pa se je udeleževal tudi v gasilskih vrstah. Veliki pogreb v nedeljo in ob odprtem grobu izrečene besede so dokazale, kako priljubljen je bil prerano umrl mož v

kraju in širši okolici. Boji vrlenu pokojniku ohranjen časten spomin!

Zahvala. G. Avg. Kollandru, šefu slovenske potovalne pisarne v Clevelandu se za darovanih 100 Din tukajšnji Sokol najlepše zahvaljuje!

Gledališka prireditel. Dramski odsek Sokola kljub vročim dnevom ne spi in se že dalje časa z vso vnemo pripravlja na uprizoritev učinkovite drame »Golgate«, ki bo v nedeljo 20. avgusta v Sokolski dvorani. Režija je v rokah marljivega Br. Ritonje.

Ptuj

Zvočni kino Ptuj. V soboto 19. t. m. ob 20.30 in v nedeljo 20. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja film »Človek brez imena«. Je to vefilm z Wernerjem Krausom v glavni vlogi, dalje Heleno Thimig, M. Thiele, I. Falkensteinom in H. Brassewetterjem in dr. Kot dodatek Folksov tednik in kulturni film ZKD.

Licitacija za dobavo mesa. Dne 23. t. m. ob 10. uri bo v pisarni poveljstva mesta v Ptuj ustna licitacija za dobavo mesa za ptujsko posadko.

Sport

Drevi plavanje po Dravi skozi Maribor. SSK Maraton priredi drevi propagandno plavanje po Dravi skozi mesto Maribor. Start bo ob 18. na spodnjem robu Mariborskega otoka, cilj pa bo v kopališču Kristan.

Jugoslavija:Norveška 3:0. V boju za Davisov pokal so jugoslovanski igralci osvojili še tretjo točko proti Norveški in si s tem utrlj pot v drugo kolo — proti Avstriji, ki bo prve dni prihodnjega tedna v Zagrebu.

Madžarska:Jugoslavija. Jutri v soboto 19. t. m. in v nedeljo 20. t. m. bo v Splitu prva meddržavna plavalna tekma med Madžarsko in Jugoslavijo.

Medklubski odbor LNP, službeno. V nedeljo 20. t. m. bo ob 17. na igrišču ISSK Maribora prijateljska tekma ISSK Maribor:SK Rapid, v predtekmi ob 15.30 pa se srečata rezervi ISSK Maribora in SK Rapida v prijateljski tekmi. Službujoči odbornik g. Cilenšek. Tajnik.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno. Nedeljske tekme sodijo: SK Rapid mladina:SK Železničar mladina g. Vesnaver, ISSK Maribor mladina:SK Svoboda mladina g. Btziak, ISSK Maribor rez.:SK Rapid rez. g. Nemec, ISSK Maribor I.:SK Rapid I. gosp. Jančič, v Murski Soboti SK Panonija:SK Mura g. Kopič.

Rekorderji.

Trije dirkači: Anglež, Nemec in Francoz so se pogovarjali, kdo izmed njih je ništva, osvobodil podmorsko ljudstvo sahitrje vozil z avtomobilom. »Jaz sem z avtomobilom že tako hitro vozil, da so se videli brzjavni drogovji kakor lesena ograja.« »To ni nič«, ugovarja Nemec, jaz sem se že tako vozil, da so se videli kilometrski kamni kakor nepretrgan zid.« Francozu pa je bilo tega bahanja nekoliko preveč, pa je rekel: »Jaz sem na dirkališču tako hitro vozil v krogu, da sem ves čas samega sebe od zadaj videl.«

Kratki roman:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

56

»Govorili ste mi iz srca,« je vzdihnil Jafis. »Povedali ste samo z drugimi besedami to, kar sem sam mislil in čutil. Srečen sem, da sem našel v vas svojega zaupnika in pomočnika. Sedaj pa nič več ne dvomim o uspehu naših prizadevanj. Moje delo napreduje nenavadno naglo. Tisoče pomočnikov imam že in vsi so prav tako odločni in neustrašni, kakor sva midva. S tako vojsko bi šli lahko tudi nad mnogo močnejšega sovražnika.«

»Samo če ta sovražnik ne bo prezgodaj odkril naših namenov,« se je zbal Doljan. »Mar še prav ničesar ne slutijo?«

»Doslej ničesar,« je odgovoril Jafis. »Moji zaupniki zasledujejo vsak korak »višje« družbe, zlasti pa njihovih ovaduhov. Naše delo je skrajno previdno in reči moram, da imamo doslej nenavadno veliko sreče. »Višji« so gotovo prepričani, da so po tolikih letih popolne pokorščine in izpolnjevanja vseh ukazov lahko docela mirni, ker je njihova varnost popolnoma trdna. To nam mnogo pomaga. Doslej se še nikomur ni zdelo potrebno, da bi se podrobneje zanimal za delo in mišljenje onih širokih ljudskih množic, ki tvorijo vso podlago življenja v podmorju. Zaradi tega moramo hiteti. Prve priprave so že dovršene. Po vseh delih mesta in po vseh obratih imamo svoje ljudi, katerih naloga je pridobiti za

našo stvar še ostale tovariše. Razpoloženje se dviga vsak dan bolj, zato bo treba v kratkem preiti v drugo fazo priprave, ki bo posvečena izdelavi načrtov za vstajo samo. Pri tem bomo seveda naj bolj rabili vašo pomoč.«

»Dobro, pripravljen sem jo nuditi,« je dejal Doljan. »Prosim pa vas, da ostanejte vi sami edina vez med menoj in med ljudstvom. Zaenkrat bi postali moji večji in pogostejši stiki z ljudstvom lahko komu sumljivi.«

»Tudi glede tega se strinjam z vami,« je potrdil Jafis. »Če bi že odkrili kako podrobnost ali osumili katerega izmed naših sodelavcev, vas kot voditelja ne smejo. Če ohranimo vodstvo varno, potem je naša zmaga že v naprej zagotovljena.«

»Delajte previdno,« je svetoval Doljan, »in ne prenačajte se. Za vsako veliko stvar so potrebne velike priprave, temelječe na skrbno izdelanih podrobnostih. Bolje je, da čakamo še več tednov ali pa morda tudi mesecev, kakor, da bi si s prenačlenostjo zlomili vrat. Sicer pa lahko popolnoma računate z menoj. Nočem vam ničesar obljubljati, da so mi na razpolago taka sredstva, kakršnih vi nimate in brez katerih bi vse naše delo bilo brezuspešno.«

Hvala vam, gospod doktor,« je dejal

Jafis. »Vedno sem vedel, da bom našel v vas najboljšega in najposobnejšega sodelavca in vesel me, da se nisem motil. Sedaj odhajam na delo potolažen in z mnogo večjo voljo in vero, kakor poprej. Bдите pozdravljeni!«

»Delajte srečno,« je dejal Doljan in mu stisnil roko, »ter me obveščajte o vseh svojih nadaljnjih načrtih in ukrepih!«

XXXIII.

Po Morajinem obisku je posvetil ministerjalni tajnik Nubis vso svojo pozornost življenju doktorja Danila Doljana v Oceanopolisu. Skrbno je iskal in zbiral podatke, ki naj bi potrdili Morajino obtožbo, pa jih sprva nikjer ni mogel najti, vsaj takih ne, ki bi mu nudili popolnoma jasno in zanesljivo sliko. S svojimi ljudmi je zasledoval njegova pota, vedel je za njegove obiske pri Astisu in Sorafilisu, za zabave v osrednjem gledališču in za skoraj vse ostalo, kar je počel. Vedel je prav dobro, da je v vsakdanjem Doljanovem življenju vsaj ena ura tajinstveno zakrita in je takrat vsako opazovanje njegovega bivanja in dela nemogoče. Prav ta skrivnost mu je pa delala največ preglavic. Hotel jo je na vsak način razrešiti, toda kako? Preizkušal je vsa sredstva, ki so mu bila na razpolago, a vidnega uspeha le ni mogel doseči. Tako je postal vedno bolj in bolj prepričan, da mora obstojati neka tajna nevidna sila, ki ščiti doktorja Doljana.

Minevali so tako dnevi, ne da bi bil mogel Nubis zbrati material, ki mu je bil neobhodno potreben za izpolnitev Morajine želje. Vedel je pač prav dobro, da

bo ministrov hčerko kmalu minila potrpežljivost in bo potem privihrala k njemu in ga pošteno oštela. A tega se je bal.

Tako je sedel nekega dne znova zatopljen v svoje skrbi in pravkar ugibal, kaj naj stori, ko so se nenadoma odprla vrata in je v sobo stopila Moraja. Nubis je kar vztrepetal.

»Čakam in čakam,« je dejala dekle, »pa doslej je bilo vse moje čakanje zaman. Kaj ste storili v Doljanovi zadevi?«

»Poizkusil sem vse, kar sem mogel,« je odgovoril Nubis v zadregi.

»In uspeh?«

»Se ni popoln.«

»Kako naj to razumem?«

»Tako, da sem doslej dobil le negativne dokaze.«

»Negativne?«

»Da. Take, ki obtožujejo Doljana samo posredno.«

»Kakšne?«

»Ugotovil sem, da je vsak dan v Doljanovem življenju ena ura, ko ne morem izslediti kje je in kaj dela.«

»In nič drugega?«

»Nič drugega.«

»Potem ste ugotovili neverjetno malo.«

»Obžalujem, gospodična. Toda kaj naj bi bil storil?«

»Dobro. Vi niste mogli ničesar storiti. Če bi pa bili stvar globlje premislili, bi vam moralo postati takoj razumljivo, kaj pomeni tista skrivnostna ura Doljanove odsotnosti. Ugotoviti bi bili morali že iz vzročne zveze, da odhaja takrat na sestank k princesi Inteli.«

USODNA POMOTA.

Iz Leystona nam poročajo, da se je pripetila tamkaj zaradi nesporazuma težka nesreča. V zrak se je dvignilo neko vojaško letalo z nalogo, da vrže na neko barako, ki je veljala kot cilj, bombo. Pilot pa je po nesrečnem naključju zamenjal barako in je vrigel bombo na neko drugo barako, pri čemer je bila neka 17letna deklica raztrgana na kose.

Dovolj posla.

Izvoščka, ki se je pravkar vrnil s svojim kljuzetom od pogreba, je podražil njegov konkurent-šofer: »Kmalu vas bomo tako izpodrinili, da boste le še pri pogrebi vozili.« »Nič ne de,« je odvrnil izvošček. »Če boste vi dosti vozili, bomo imeli dovolj posla.«

Prazne hlače.

Kmet se je peljal s sinčkom v mesto. V voz je bil vprežen mlad in isker konjiček, ki pa je imel to slabo navado, da se je plašil avtomobila. Ko sta spet srečala avto in ni manjkalo dosti, da ju ni konjiček prevrnil v obcestni jarek, se je Janezku zdela vsa stvar le malo preneumna in je vprašal očeta: »Očka, zakaj se pa konjiček tako boji avtomobila, saj mu nič noče?« »Saj bi se tudi ti bal,« se je odrezal oče, »ko bi videl, da letijo po cesti prazne hlače proti tebi?«

Neverjetno.

— Poglej tisto debelo, nafruljeno damo. To je milijonarka. Lani sem jo videl, ko ni imela na sebi niti srajce.

— Beži no, saj ni mogoče!

— Kako da ne? videl sem jo v kopalni obleki v kopalnišču.

Nekaj sličic iz velikega Pariza

Ljudje slavnih imen v brezimni množici. Politika, umetnost in več drugega.

Pariz je bil od nekdaj čudovito mesto, ki je široko odpiralo vrata vsem onim, ki so iskali pribežališče. V Parizu so mogoča najnepričakovanejša in najzanimivejša srečanja. Tako stopica na pr. na Montparnasu polagoma in zamišljeno bivaš nemški kancelar dr. Wirth. Opazuje mešanico ljudi za kavarniški mizami, se ustavi za trenutek in zopet nadaljuje svoj sprehod. Tukaj mu ni treba skrivati svoje osebnosti pod plaščem inkognita. Tok svetovnega vlemesta ga je pogoltnil, kakor ga je pogoltnil tudi vihar nacionalne revolucije v njegovi domovini. Ko je bila pred enajstimi leti v Ženevi prva velika mednarodna konferenca, je spadal ta človek v vrsto najpogostejše omenjanih ljudi na svetu. Kot državni kancelar je bil skupaj z Rathenauom v Rapallu in se je energično mešal v tok svetovne zgodovine. Toda vse je prešlo! Sedaj se sprehaja po pariških ulicah prav tako nepoznan, kakor bivši predsednik začasne vlade v Rusiji Aleksander Kerenski.

V ruski restavraciji »Moskva« v bližini Place d'Etoile prihaja neki zakonski par s svojima dvema sinovoma. Mož spominja na ruskega vojaka, je zelo visok in impozanten, dočim izgleda žena, oblečena enostavno in skromno v temno obleko, kakor da je stara mati dečkov ob svoji strani. Upravitelj restavracije se jim klanja mnogo globlje kakor navadnim gostom. Družina posede za sosedno mizo in si naroči kosilo za 15 frankov. Sicer pa nihče ne posveča pozornosti tej družini, ki kar izginja v svoji skromnosti. Pa kdo naj bi tudi poznal gospo Kulikovsko, sestrično angleškega kralja Jurija V., hčer in sestro vladarjev? Njen oče je bil znan kot car Aleksander III., njen brat pa je bil car Nikolaj II., čigar dinastija je bila uničena v kleti Ipatjeve hiše v Jekaterinburgu. Gospa Olga Kulikovska pokliče natakara in naroči še pol steklenice vina. Nato družina tiho odide in počaka na vogalu ulice na avtobus.

Na vsakem koraku nepričakovana srečanja. Nenadoma se v kavarni »De la paix« družba pozdravlja z nekim gospodom Weissmannom iz Berlina. Gospod Weissmann je v Parizu naenkrat kakor doma, živi tukaj kakor da se sploh še nikoli ni premaknil iz Pariza. Weissmann je tisti mož, ki je držal celih deset let v svojih rokah vso policijo na Pruskem. Kot državni tajnik pruskega ministrskega predsednika O. Brauna je spadal med tiste ljudi, ki so jih nemški narodni socialisti najbolj sovražili. V Ženevi sta bila Stresemann in Weissmann nerazdružljiva. Republikanec, ki se je na diplomatskih recepcijah potapljaval v morju trakov, zvezd in odlikovanj! V Nemčiji se ne more več vrniti. Nemški narodni socialisti imajo več kakor dovolj vzrokov, da ga neizmerno sovražijo. Politični motivi? Boril se je proti Hitlerju!

Rasni motivi? Weissmann je tipičen Žid na prvi pogled. Osebnostni in rodbinski motivi? Njegov zet je znani kritik Alfred Kerr, in ime Alfreda Kerra sovražijo Hitlerjevci vsaj tako, kakor ime Emila Ludwiga. Ljudski potok na bulvarju des Capucines teče prav tako brez interesa

mimo Weissmanna, kakor tudi plaz ljudi na Montparnasu mimo Wirtha...

Čudne stvari se odigravajo na nemškem poslanstvu v Parizu. Poslanik Roland Köster je nasprotnik narodnih socialistov. Toda Hindenburg je njegov zaščitnik in dokler bo živel Hindenburg, je lahko Köster prepričan, da sedi trdno na svojem fotelju. Med poslaniškim personalom ni niti enega narodnega socialista. Poslaniški svetnik je Žid Risser, ki je ostal na svojem mestu še iz prejšnjih režimov. Na letošnji prvomajski proslavi nemške nacionalne revolucije poslanik Köster v svojem govoru niti z besedico ni omenil imena »voditelja« Adolfa Hitlerja...

Sloviti poljski virtuoz na glasovirju, Ignacij Paderewski, bivši poljski ministrski predsednik in poznejši predsednik republike Poljske, je priredil nedavno v eni najelegantnejših pariških dvoran dobrodelni koncert v korist nemških Židov. Dvorana je bila prenapolnjena, čeprav je veljal najcenejši sedež »samo« 150 frankov. Na koncertu je bil zbran ves Pariz. Revija damskih toalet, parada frakov, kakor da smo v Grosvehor Housu v Londonu. Vlado sta zastopala mornariški minister Lergues in prosvetni minister de Monzie. Preden je sedel Paderewski za glasovir, je imel pariški škof v ornatu nagovor na zbrano elegantno pariško elito. »Ključasti križ je umazal križ, ki ga kristjani spoštujejo kot simbol Kristusovega nauka,« je dejal škof med drugim. Nato je zaigral Paderewski. Ko je bil koncert končan, je stopila na estrado neka majhna deklica in poljubila mojstru obe roki. Vsa publika je bila na nogah in je priredila Paderewskemu burne ovacije...

Mali oglasi

Razno

JOSIP NEKREP,
tesarski mojster in podjetnik,
Maribor, Smetanova ulica 59,
prevzema vsa dela v mestu
in na deželi z in brez materi-
jala. Za predajo naročil po
nizki ceni se priporoča —
Josip Nekrep. 2294

MARTIN SAFRAN,
sobo-črtnilnik, pleskar in li-
tar, Maribor, Slovenska ulica
16, prevzema vsa v to stroko
spadajoča dela ter jih izvršuje
dobro in poceni. 2925

TRAJNE KODRE

izdelujem v svojem salonu z
najnovejšim, svetovno paten-
tiranim aparatom po sistemu,
ki ima naslednje prednosti:
1. popolnoma varno grejenje
z vročim zrakom. 2. Ožganje
ali kvarjenje las izključeno. 3.
Krasne naravne kodre. 4.
Najboljša trajnost tudi pri sla-
bih lasih. 5. Kljub vetru in
dežju izgledajo lasje negova-
ni. Nadaljna pojasnila in po-
svetovanje brezplačno in ra-
devalje pri F. Schmirmaulu.
Ruška cesta 2. 2930

V najem

LEPO, VELIKO DELAVNICO
pripravno tudi za skladišče,
v centru, oddam v najem.
Vprašati pri hišniku, Gospos-
ka ulica 11. 3018

Službo dobi

MLADO DEKLICO
z znanjem nemščine, sprejme
cvetličarna Weiler, Gosposka
ulica 26. 3014

Prodam

POHIŠTVO
se radi šelitve poceni proda.
Krčevina, Praprotnikova ulica
30. 3112

Razglas

Uprava banovinskega dečjega doma v Mariboru, Strossmajerjeva ulica
26, razpisuje

javno ustmeno licitacijo
na dan 23. avgusta 1933 ob 8. uri dopoldne

v banovinski stanovanjski hiši, Strossmajerjeva ul. št. 30, za odprodajo
številnikov, boilerjev za gorko vodo, plinskih kuhinjskih, zaščitenih ven-
tilacijskih pločevin, kopalnih banj in mešalnih baterij s prhami.

Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled pri zgoraj navedeni upravi.
Izlicitirani predmeti se morajo plačati takoj pri licitaciji.

V Mariboru, dne 16. avgusta 1933.

2999

Uprava banovinskega dečjega doma.